ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Zálešákové a soudců JUDr. Petry Flídrové a Mgr. Jiřího Vašíčka v právní věci žalobce **Jednoty, spotřebního družstva v Boskovicích,** se sídlem v Boskovicích, nám. 9. května 10, IČ 00032221, zastoupeného JUDr. Radovanem Rumlerem, advokátem se sídlem v Boskovicích, nám. 9. května 10, proti žalované **1/ A.H. ,** nar. XXXXX, bytem v XXXXX, žalované **2/ Z. H. ,** nar. XXXXX, bytem v XXXXX, obě zastoupeny JUDr. Zdeňkem Bařinou, advokátem se sídlem v Brně, Kotlářská 53, o náhradu škody, o odvolání žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 17. ledna 2008, č.j. 29 C 286/93-260,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně se v části napadeného výroku I. ohledně povinnosti žalované 1/ zaplatit žalobci částku 3.173,50 Kč s 3% úrokem z prodlení za dobu od 1. 10. 1989 do zaplacení a ohledně povinnosti žalované 2/ zaplatit žalobci částku 2.263,50 Kč s 3% úrokem z prodlení za dobu od 1. 10. 1989 do zaplacení a ve výrocích IV. a V. **p o t v r z u j e .**

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í

Výše uvedeným rozsudkem soud I. stupně zavázal žalovanou 1/ k povinnosti zaplatit žalobci částku 3.173,50 Kč s příslušenstvím, dále žalovanou 2/ k povinnosti zaplatit žalobci

částku 2.263,50 Kč s příslušenstvím a žalovaného 3/ L.H. k povinnosti zaplatit žalobci částku 402,- Kč s příslušenstvím, to vše do 3 dnů od právní moci rozsudku (výrok I.). Současně žalobu ohledně dalších částek ve vztahu k žalované 1/, žalované 2/ a žalovanému 3/, včetně příslušenství zamítl (výrok II.). Taktéž soud I. stupně zastavil řízení ohledně příslušenství z částky 169,- Kč za dobu od 1. 10. 1989 do zaplacení ohledně žalované 4/ H.Č. (výrok III.). Současně soud I. stupně nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení a žalované 1/, 2/, 3/ zavázal k povinnosti zaplatit na účet Českého státu – Městského soudu v Brně na svědečném částku 64,- Kč (výrok V.).

Proti uvedenému rozsudku podali odvolání žalovaní 1/, 2/, 3/. V něm opětovně namítali skutečnosti, které uváděli po celou dobu řízení, tedy že by žaloba ve vztahu k nim měla být v celém rozsahu zamítnuta, neboť žalobce nevytvořil dostatečné podmínky pro výkon dohody o hmotné odpovědnosti, když na prodejně byl velký podstav zaměstnanců. Dále opětovně poukazovali na to, že v říjnu 1988 byla prodejna vykradena, a též na to, že pro předmětnou prodejnu bylo stanoveno nízké „ztratné“. V této souvislosti žalovaní namítali to, že nebyl proveden důkaz inspekční knihou a zprávou žalobce, kolik byl v předmětné době plánovaný počet zaměstnanců na uvedené prodejně a jaký byl skutečný stav.

K odvolání žalovaných se vyjádřil žalobce prostřednictvím svého právního zástupce, když podle něj bylo ve věci provedeno rozsáhlé a podrobné dokazování, z jehož závěrů soud I. stupně vyvodil odpovídající skutkové i právní závěry, přičemž na základě uvedeného považuje napadený rozsudek za správný a navrhuje jeho potvrzení.

Nejprve je třeba uvést, že již dříve odvolací soud usnesením ze dne 4. 12. 2008, č.j. 15 Co 550/2008-272 odmítl odvolání žalovaného 3/, a to podle ust. § 202 odst. 2 o.s.ř., když jeho odvolání není přípustné, neboť předmětným rozsudkem ve vztahu k němu bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 2.000,- Kč s tím, že k příslušenství pohledávky se nepřihlíží. Předmětem odvolacího řízení tak zůstalo pouze odvolání žalovaných 1/, 2/.

Poté, co odvolací soud dospěl k závěru, že pokud jde o odvolání žalovaných 1/, 2/, bylo podáno oprávněnými osobami (ust. § 201 o.s.ř.), ve lhůtě (ust. § 204 o.s.ř.), a proti rozhodnutí, proti kterému je odvolání přípustné (ust. § 201 o.s.ř., ust. § 202a contrario o.s.ř.), přezkoumal napadené rozhodnutí soudu I. stupně i řízení, které mu předcházelo, přičemž dospěl k závěru, že odvolání žalovaných 1/, 2/ není důvodné.

Jak vyplývá z obsahu spisu, podanou žalobou se žalobce domáhal původně proti dvanácti žalovaným, nyní již pouze proti dvěma žalovaným, náhrady škody za schodek na svěřených hodnotách. Vzhledem k tomu, že se jedná o inventarizační období od 4. 2. 1989 do 1. 7. 1989, je třeba věc posuzovat dle z.č. 65/1965 Sb. ve znění z.č. 188/1988Sb. (dále jen zákoník práce).

Podle ust. § 176 odst. 1 zák. práce převzal-li na základě dohody o hmotné odpovědnosti pracovník odpovědnost za svěřené hotovosti, ceniny, zboží, zásoby materiálu nebo jiné hodnoty, které je povinen vyúčtovat, odpovídá za vzniklý schodek. V dohodách může být s pracovníky současně ujednáno, že budou-li pracovat na pracovišti s více pracovníky, kteří uzavřeli dohodu o hmotné odpovědnosti, odpovídají s nimi za schodek společně (společná hmotná odpovědnost). Podle ust. § 176 odst. 2 zákoníku práce dohoda o

hmotné odpovědnosti musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná. Podle ust. § 176 odst. 3 zák. práce pracovník se zprostí odpovědnosti zcela, popřípadě zčásti, jestliže prokáže, že schodek vznikl zcela nebo zčásti bez jeho zavinění. Podle ust. § 182 odst. 1 zák. práce při společné odpovědnosti za schodek se jednotlivým pracovníkům určí podíl náhrady podle poměru jejich dosažených hrubých výdělků, přičemž výdělek jejich vedoucího a jeho zástupce se započítává ve dvojnásobné výši. Podle ust. § 182 odst. 2 zák. práce podíl náhrady stanovený podle předchozího odstavce nesmí u jednotlivých pracovníků, s výjimkou vedoucího a jeho zástupce, přesáhnout částku rovnající se jejich průměrnému měsíčnímu výdělku před vznikem škody. Neuhradí-li se takto určenými podíly celá škoda, jsou povinni uhradit zbytek vedoucí a jeho zástupce podle poměru svých dosažených hrubých výdělků. Podle ust. § 183 odst. 1 zák. práce byla-li škoda způsobena z nedbalosti, může organizace, rozhodčí komise nebo soud určit výši náhrady škody nižší částkou, než je skutečná škoda, popřípadě než je trojnásobek průměrného měsíčního výdělku pracovníka. Byla-li škoda způsobena v opilosti nebo po zneužití jiných omamných prostředků nebo na svěřených hodnotách, které je pracovník povinen vyúčtovat, anebo ztrátou svěřených předmětů, může být náhrada škody takto snížena jen rozhodčí komisí nebo soudem. Výše náhrady musí však činit nejméně jednu třetinu skutečné škody, a přesahuje-li škoda trojnásobek průměrného měsíčního výdělku pracovníka, nejméně částku rovnající se jeho průměrnému měsíčnímu výdělku. Podle ust. § 183 odst. 2 zák. práce při určení výše náhrady se mj. přihlíží též k tomu, jak ke škodě došlo a také k osobním a hospodářským poměrům pracovníka. Podle ust. § 183 odst. 3 zák. práce náhradu škody nelze snížit, byla-li škoda způsobena úmyslně.

K věci samé je možno uvést, že pokud jde o skutková zjištění ohledně existence schodku, jeho výši, existenci pracovních poměrů, existenci platných dohod o hmotné odpovědnosti, dále souhrnu výše mezd jednotlivých pracovníků za inventarizační období, lze ohledně těchto odkázat na skutková zjištění soudu I. stupně a učiněné skutkové závěry, které i odvolací soud považuje za správné. Žalovaní pak v rámci svých námitek navrhovali z části zproštění se odpovědnosti dle ust. § 176 odst. 3 zákoníku práce a zčásti moderaci dle ust. § 183 zákoníku práce s tím, že by s ohledem na jejich námitky měla být žaloba vůči nim zcela zamítnuta.

Nejprve je třeba zdůraznit, že není důvodná námitka žalovaných týkající se vykradení předmětné prodejny v říjnu 1988, neboť předmětem tohoto řízení o náhradu škody bylo inventarizační období od 4. 2. 1989 do 1. 7. 1989, když před 4. 2. 1989 byla provedena inventura, na kterou navazovalo další inventarizační období. Z tohoto důvodu nelze žádným způsobem přihlížet k namítané skutečnosti ohledně vykradení předmětné prodejny v říjnu 1988. Žalované pak správnost skutkových zjištění ohledně správnosti provedené inventarizace a tedy výše schodku, dále existenci jejich pracovních poměrů u žalobce a platných dohod o hmotné odpovědnosti a stejně tak výši na ně připadajících podílů na škodě počítaných v poměru příjmů jednotlivých pracovníků za rozhodné inventarizační období, nenamítali.

Namítali však skutečnost, že soud I. stupně měl žalované zprostit odpovědnosti nikoli jen ve výši 50%, nýbrž v celém rozsahu. K tomuto směřovaly i další jejich námitky spočívající v tom, že nebyly na prodejně vytvořeny odpovídající podmínky, když nebyl naplněn potřebný stav pracovníků a bylo stanoveno nízké „ztratné“. V této souvislosti je třeba uvést, že pokud jde o námitky, že prodejna nebyla zajištěna dostatečným počtem pracovníků a

že bylo stanoveno nepřiměřeně nízké „ztratné“, skutečně se jedná o námitky ve smyslu ustanovení § 176 odst. 3 zák. práce. V dané situaci však bylo na žalovaných, aby prokázali, že tyto skutečnosti existovaly. Je pravdou, že doklady k tomuto mohl mít k dispozici žalobce, avšak pokud tyto byly skartovány (inspekční kniha a předmětná zpráva žalobce již nejsou k dispozici), nelze než uzavřít, že nebylo prokázáno, zda a jak velký byl „podstav“ pracovníků na předmětné prodejně a zda stanovené „ztratné“ bylo přiměřené. Nelze totiž přehlédnout, že ust. § 176 odst. 3 zák. práce, kterým se, ať již částečně či úplně, mohou pracovníci zprostit odpovědnosti za svěřené hodnoty, vyžaduje, aby konkrétní zavinění jiného, v tomto případě organizace, bylo prokázáno. Nepostačuje, pokud je možným vysvětlením vzniku manka tento „podstav“ pracovníků a nepřiměřená výše „ztratného“. Vzhledem k tomu, že nebyla jednoznačně prokázána skutečnost, že na předmětné prodejně byl nedostatek pracovníků a dále že bylo nepřiměřeně nízké „ztratné“, a že tyto skutečnosti byly jednou z příčin škody, nebylo možno učinit závěr o zproštění se odpovědnosti za vzniklý schodek dle uvedeného ustanovení zákoníku práce.

Žalované 1/, 2/ však mimo již uvedených námitek poukazovaly též na to, že žalovaná 1/ byla jmenována vedoucí předmětné prodejny přesto, že v oboru nebyla vyučená a dále namítaly i to, že za této situace (jmenování nevyučené pracovnice do funkce vedoucí prodejny) byla ze strany žalobce přislíbena úzká spolupráce s dalšími příslušnými pracovníky žalobce, tedy inspektorkou a účetní, která však vázla. Odvolací soud má za to, že byť právě uvedené namítané skutečnosti byly v řízení prokázány, nebyla zjištěna příčinná souvislost ve vztahu ke konkrétní škodě či její části. Z tohoto důvodu nebylo možno na tyto tvrzené skutečnosti aplikovat ust. § 176 odst. 3 zák. práce. Za této situace však bylo možno k těmto okolnostem, tedy nedostatečné spolupráci mezi účetní, inspektorkou a prodejnou a dále ke skutečnosti, že žalobce do funkce vedoucí ustanovil (byť s jejím souhlasem) osobu, která neměla dostatečnou kvalifikaci, považovat za okolnosti hodné zvláštního zřetele, na základě kterých je možno moderovat výši škody dle ust. § 183 zák. práce. V této souvislosti odvolací soud dospívá k závěru, že pokud soud I. stupně snížil náhradu škody o 50% ve vztahu k žalovaným 1/, 2/, právě s ohledem na uvedené skutečnosti je tato moderace přiměřená, a proto, i když částečně z jiných důvodů, dospěl k závěru, že rozhodnutí soudu I. stupně je věcně správné, a proto bylo v napadeném výroku I. ve vztahu k žalovaným 1/, 2/ a stejně tak ohledně nákladových výroků IV. a V. rozhodnutí soudu I. stupně potvrzeno.

Vzhledem k tomu, že v rámci odvolacího řízení byl plně úspěšný žalobce, náležela by mu náhrada účelně vynaložených nákladů, které mu v souvislosti s odvolacím řízení vznikly. Tento se však nákladů odvolacího řízení výslovně vzdal, proto odvolací soud rozhodl o nákladech odvolacího řízení tak, jak je to uvedeno ve výroku II. tohoto rozsudku.

Proti tomuto rozsudku ***n e n í*** *dovolání přípustné.*

V Brně dne 13. ledna 2009

JUDr. Eva Zálešáková, v. r.
předsedkyně senátu